

รายงาน การเฝ้าระวังโรค ประจำสัปดาห์

VOLUME 14 NUMBER 32
AUGUST 19, 1983

สถานการณ์อหิวาตกโรค 393
อาหารเป็นพิษจากเมล็ดโพธิ์ศรี 394
Salmonella & Shigella 403
Surveillance

EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

สถานการณ์อหิวาตกโรค สัปดาห์ระหว่างวันที่ ๗ - ๑๓ สิงหาคม ๒๕๒๖ ได้รับรายงานผู้ป่วย ๓๔ ราย ไม่มีตายจาก ๑๑ จังหวัด เป็นผู้ป่วยที่มีวันเริ่มป่วยระหว่างวันที่ ๗ - ๑๓ สิงหาคม ๔ ราย วันที่ ๓๑ กรกฎาคม - ๖ สิงหาคม ๒๒ ราย วันที่ ๒๔ - ๓๐ กรกฎาคม ๒ ราย วันที่ ๑๗ - ๒๓ กรกฎาคม ๑ ราย และวันที่ ๒๖ มิถุนายน - ๒ กรกฎาคม ๑ ราย จังหวัดที่รายงานผู้ป่วยรายใหม่เข้ามาในสัปดาห์นี้คือ.-

- กรุงเทพมหานคร ๕ ราย ที่เขตบางเขน ๒ ราย เขตยานนาวา เขตพระโขนง และเขตบางขุนเทียน เขตละ ๑ ราย
- สมุทรปราการ ๕ ราย ที่อำเภอเมือง ๓ ราย อำเภอบางพลีและอำเภอพระประแดง อำเภอละ ๑ ราย
- จันทบุรี ๑๒ ราย ที่อำเภอแหลมสิงห์ ๗ ราย และอำเภอท่าใหม่ ๕ ราย
- สมุทรสาคร ๑ ราย ที่อำเภอเมือง
- นนทบุรี ๑ ราย ที่อำเภอปากเกร็ด
- ปทุมธานี ๑ ราย ที่อำเภอดคลองหลวง
- ชลบุรี ๑ ราย ที่อำเภอเมือง
- ลำปาง ๔ ราย ที่อำเภอเมือง
- ลำพูน ๒ ราย ที่อำเภอเมือง
- ชุมพร ๑ ราย ที่อำเภอเมือง
- สุราษฎร์ธานี ๑ ราย ที่อำเภอคีรีรัฐนิคม

รวมผู้ป่วยตั้งแต่ต้นปีทั่วประเทศ ป่วย ๑๒๖๑ ราย ตาย ๓๒ ราย

รายงานการสอบสวนโรคอาหารเป็นพิษจากเมล็ดโพธิ์ศรี จังหวัดนนทบุรี

ตามที่มีรายงานข่าวทางหนังสือพิมพ์ว่านักเรียนโรงเรียนเขมาภิรตาราม เก็บลูกโพธิ์ศรีกินแล้วป่วย ต้องเข้ารักษาที่โรงพยาบาลนั้น ศูนย์ระบาดวิทยาภาคกลาง จังหวัดราชบุรีได้ออกไปทำการสอบสวนการป่วยดังกล่าว ได้ผลโดยสรุปดังนี้.-

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม เวลา ๙.๐๐ น. โรงเรียนเขมาภิรตาราม จัดให้มีการเรียนเทียมน เนื่องในวันวิสาขบูชา ที่วัดเขมาภิรตาราม อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ขณะเรียนเทียมนเวลาประมาณ ๑๐.๐๐ น. เด็กนักเรียน จำนวน ๒๑ คน เก็บเมล็ดของต้นโพธิ์ศรีบริเวณรอบโบสถ์มากิน และเริ่มป่วยในเวลาต่อมา มีผู้ป่วยรวม ๒๐ คน คิดเป็นอัตราป่วย ๘๖ %

ผู้ป่วยทั้งหมดเป็นนักเรียนชาย ม.๑ อายุ ๑๒ - ๑๕ ปี เริ่มป่วยหลังกินเมล็ดโพธิ์ศรี ตั้งแต่ ๑๐ นาที ถึง ๖ ชั่วโมง ๓๐ นาที ระยะพักตัวเฉลี่ย ๖๐ นาที ครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยทั้งหมดมีระยะพักตัวภายใน ๓๐ นาที ผู้ป่วยมีอาการปวดท้อง ๗๘ % แสบร้อนในลำคอ ๖๗ % อาเจียน ๔๔ % คลื่นไส้ ๓๒ % ท้องร่วง ๒๔ % ปวดศีรษะ ๑๗ %

ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลบำราศนราดูร ๒๐ ราย เป็นผู้ป่วยนอก ๑๔ ราย และรับเป็นผู้ป่วยใน ๒ ราย ซึ่งอยู่ในโรงพยาบาลเพียง ๑ วัน ก็กลับบ้านได้ ผู้ป่วยทุกคนอาการทุเลาจนเป็นปกติ

การตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างพืชที่เป็นสาเหตุของการป่วยครั้งนี้ โดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้พบว่า พืชชนิดนี้มีชื่อเรียกในประเทศไทยว่าโพธิ์ศรี โพธิ์ศรีมหาโพธิ์ โพธิ์หนาม โพธิ์อินเดีย และทองหลวงฝรั่ง มีชื่อเรียกทางวิทยาศาสตร์ว่า *Hura crepitans* Linn จากเอกสารอ้างอิง ระบุว่า น้ำมันในเมล็ดมี *Tocalbunin crepitin* ซึ่งมีพิษ รับประทานเล็กน้อยจะเป็นยาระบาย ถ้ารับประทานมากจะอาเจียนและท้องร่วง น้ำยางของพืชชนิดนี้ก็มีพิษในลักษณะเดียวกัน ถ้าถูกผิวหนังนาน ๆ จะเกิดผื่นหรือแผลได้ และเป็นอันตรายต่อตา ในบางประเทศ เช่น ขวา ใช้รักษาโรคเรื้อน นอกจากนี้ยังใช้เบื่อปลาได้

ผู้รายงาน ศูนย์ระบาดวิทยาภาคกลาง จังหวัดราชบุรี

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี